

Riktlinjer modersmålsundervisning - Grundskolan

Danderyds kommun

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarig processägare
UN 2020/0035	2020-02-05	Utbildningsnämnden	Chef enheten för flerspråkighet

Dokumentets syfte

Riktlinjerna fastställer ramar för modersmålsundervisning i Danderyds kommuns grundskolor samt för folkbokförda i kommunen som går i fristående grundskolor eller kommunala grundskolor i annan kommun.

Dokumentet gäller för

Samtliga grundskolor och grundsärskolor i Danderyds kommun.

Innehållsförteckning

Modersmålsundervisning i grundskolan och grundsärskolan i Danderyd	3
Modersmål, förstaspråk	3
Nationella minoriteter har utökad rätt	3
Läsa modersmål som andraspråk, nationella minoritetsspråken	3
Förfarande för elever i Danderyds kommun eller för elever i kommunala eller fristående grundskolor utanför Danderyds kommun.....	4
Hänvisning	6

Modersmålsundervisning i grundskolan och grundsärskolan i Danderyd

Syftet med undervisningen i ämnet modersmål är att eleverna utvecklar kunskaper i och om sitt modersmål. Att ha tillgång till sitt modersmål underlättar språkutveckling och lärande inom olika områden. Skolformen och elevens bakgrund avgör om eleven har rätt till, eller ska ha möjlighet att få undervisning på sitt modersmål.

Modersmål, förstaspråk

Med modersmål och förstaspråk menar man vanligtvis det eller de första språk som barnet lär sig i tidig ålder, i en miljö där språket talas och kännetecknas av att vara huvudspråk när man kommunicerar. En person kan med andra ord ha flera förstaspråk, till exempel genom att ha föräldrar, som talar varsitt språk. Den som behärskar flera förstaspråk kallas för flerspråkig.

Flerspråkiga barn i förskolan och förskoleklassen ska ha möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål, men erbjuds inte modersmålsundervisning. Elever i grundskolan och grundsärskolan har rätt till modersmålsundervisning under de förutsättningar som anges i riktlinjerna.

Nationella minoriteter har utökad rätt

Elever, som tillhör någon av de nationella minoriteterna (de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska), har rätt till modersmålsundervisning även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Eleven behöver inte heller ha grundläggande kunskaper i språket. Huvudmannen är skyldig att anordna modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken även om endast en elev i kommunen ansöker om undervisning i språket. Kravet på att det måste finnas en lämplig lärare gäller dock även för de nationella minoritetsspråken. En romsk elev som kommer från utlandet kan få modersmålsundervisning i två språk om det finns särskilda skäl.

Eleven har rätt att läsa minoritetsspråk som språkval.¹

Svenskt teckenspråk beviljas i Danderyds kommun på samma grunder som andra modersmål som inte är minoritetsspråk.

Som regel kan en elev bara få modersmålsundervisning i ett språk.

Läsa modersmål som andraspråk, nationella minoritetsspråken

Elever kan läsa sitt modersmål som andraspråk, om språket är ett av de nationella minoritetsspråken.

¹ Istället för t.ex. franska, tyska eller spanska som normalt erbjuds som språkval.

Ett andraspråk anses vara det språk som barnet lär sig efter att helt eller delvis ha tillägnat sig ett förstaspråk. Ett andraspråk kännetecknas av att det används i den huvudsakliga kommunikationen i en miljö, där språket talas.

Förfarande för elever i Danderyds kommun eller för elever i kommunala eller fristående grundskolor utanför Danderyds kommun

Elever i grundskolans årskurs 1–9 och grundsärskolan ska erbjudas undervisning i modersmål om

- en eller båda vårdnadshavarna har annat språk än svenska som modersmål,
- språket utgör elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
- eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Elever i förskoleklass har inte rätt till modersmålsundervisning.

Huvudmannen är också skyldig att erbjuda elever som är adoptivbarn och har ett annat modersmål än svenska modersmålsundervisning, även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Eleven måste dock ha **grundläggande kunskaper** i språket.

I Danderyd sker undervisning utanför den garanterade undervisningstiden. Eleven erbjuds modersmålsundervisning under högst 9 år.

Huvudmannen är endast skyldig att anordna modersmålsundervisning

- om det finns **minst fem** elever i grundskolan/grundsärskolan som har rätt till undervisningen,
- dessa elever önskar att få undervisning i språket, och
- det finns en lämplig lärare.

Som en möjlig lösning på en brist på tillgång till lämplig lärare kan fjärrundervisning anordnas. Huvudmannen får anordna fjärrundervisning i modersmål och för att ge elever studiehandledning på modersmålet.

Alla elever som är folkbokförda i Danderyds kommun har möjlighet att ansöka om modersmålsundervisning. Likaså gäller detta elever som är inskrivna i någon av kommunens skolor som läser enligt den svenska läroplanen.

För elever i någon av Danderyds skolor som är folkbokförda i annan kommun, finansieras modersmålsundervisningen av elevens hemkommun. På samma sätt kan andra kommuners skolor som har elever från Danderyd i modersmålsundervisning få ersättning för denna.

Om eleven inte själv kan ta sig till den skola där modersmålsundervisningen sker, är det vårdnadshavarna som ansvarar för transporten av eleven till och från den skolan. Danderyd kommuns riktlinjer för skolskjuts gäller.

Elever i Danderyds kommuns grundskolor har möjlighet att fortsätta studier i modersmål, även om språket, efter påbörjade utbildning, inte längre utgör elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Det är möjligt för elever att göra s.k. prövning² i ämnet modersmål.

² Bedömning av en elevs kunskaper inom ett specifikt ämne, ”tenta av”

Hänvisning

Skollagen (SFS 2010:800)

Skolförordningen 5:e kapitlet och 5a samt 15 kapitlet (SFS 2011:185)

Läroplan Lgr 11

Kommentarsmaterial till kursplanen i modersmål utom nationella minoritetsspråk (reviderad 2016) – Skolverket